MŪSŲ PASTOGĖ

1983-ji — "AUŠROS" METAI

Australian Lithuanian Weekly
Registered by Australian Post Publication No. NBH 0698

XXXIV-ji metai

Kaina / Price 50 c. 28.3.1983 Nr. 12 (1779)

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

KAS TAS TREČIASIS PASAULIS?

Trečiojo pasaulio sąvoka išsivystė ir prigijo po antrojo karo. Tai ypatingai skurdžios ir ūkiškai nepajėgios valstybės, daugiausia nepriklausomybes atgavusios arba išsikovojusios vykstant pasaulio dekolonizacijai. Trečiąjį pasaulį sudaro beveik du trečdaliai pasaulio valstybių, kurios pradėjo savarankišką gyvenimą beveik tuščiomis rankomis ir daugelis jų neturėjusios valstybinio patyrimo. Tai irgi savotiška skurdžių jėga, dažnai turinti lemiamą vaidmenį tarptautiniuose forumuose.

Iškilus konfrontacijai tarp rytų ir vakarų pasaulių, likusioji nepriklausomųjų dalis ir sudaro trečiąjį pasaulį. O kadangi kaip minėta daugelis dabar tų nepriklausomų kraštų yra buvusios vakarų Europos valstybių kolonijos, tai čia komunistinis pasaulis ir atrado labai palankią dirvą savo įtakai plėsti ir su laiku ir intencijas iš naujo kolonizuoti, bet jau po "išvaduotojų" sparnu. Ir visai nenuostabu, kad dauguma sovietus pasitinka išskėstom rankom, kaip išvaduotojus ir pasiduoda sugestyviai komunistų propagandai. Juo labiau, kad anksčiau buvusios kolonijos savo buvusiais išnaudotojais nepasitiki. Bet iš kitos pusės sovietai be ideologijos ir ideologinės propagandos ir šalia to ginklų nieko kito daugiau negali pasiūlyti . Kai ūkis sugriuvęs ir badas žiūri trečiojo pasaulio gyventojams į akis tada jų vienintėlė viltis susilaukti pagalbos belieka tik Vakarų pasaulis, kuris be jokių sąlygų juos šelpia ir gelbsti, nors nepasitikėjimas tebegalioja.

Trečiasis pasaulis sudaro apie 70% visų žemės gyventojų, tačiau jų gamyba siekia vos 11% totalinės pasaulio gamybos. Kuriant nepriklausomą gyvenimą galvota ir apie skirtingų tvarkymosi sistemų sukūrimą, kur teisingiau ir racionaliau būtų paskirstytos gėrybės ir turtai. Kai kurios iš jų, turėdamos naturalių žemės turtų, per tat greitai praturtėjo, kaip Iranas, kai kurios arabų valstybės, Libija, bet pralobusios remia sau palankias ir giminyste artimas valstybes, kaip Arabija, bet tokia Libija, priklausydama sovietiniam blokui savo išteklius skiria revoliuciniams sąjūdžiams, panašiai kaip Kuba.

Ypač trečiojo pasaulio kraštų ekonominę padėtį pablogina skubus ginklavimasis. Prieš ką jie turi ginkluotis, jeigu išorinio pavojaus nėra? Čia į pagalbą ateina kaip tik sovietiniai apaštalai, kurie išprovokuoja konfliktus arba sudaro revoliucinius lizdus, ir taip ginklai nukreipiami prieš pačius gyventojus. Iš trečiojo pasaulio 45 priimtos į Jungtinių Tautų Organizaciją, iš kurių prieš įstojant reikalaujama pažadų, kad jų kraštuose bus respektuojamos žmogaus teisės, bet reta iš jų to laikosi. Pamačiusios sovietinį veidmainiškumą kai kurios iš trečiojo pasaulio valstybių norėtų orientuotis vakarietiška linkme, tačiau dažniausiai jau būna pervėlu, nes raudonasis voras būna jau viską apraizgęs.

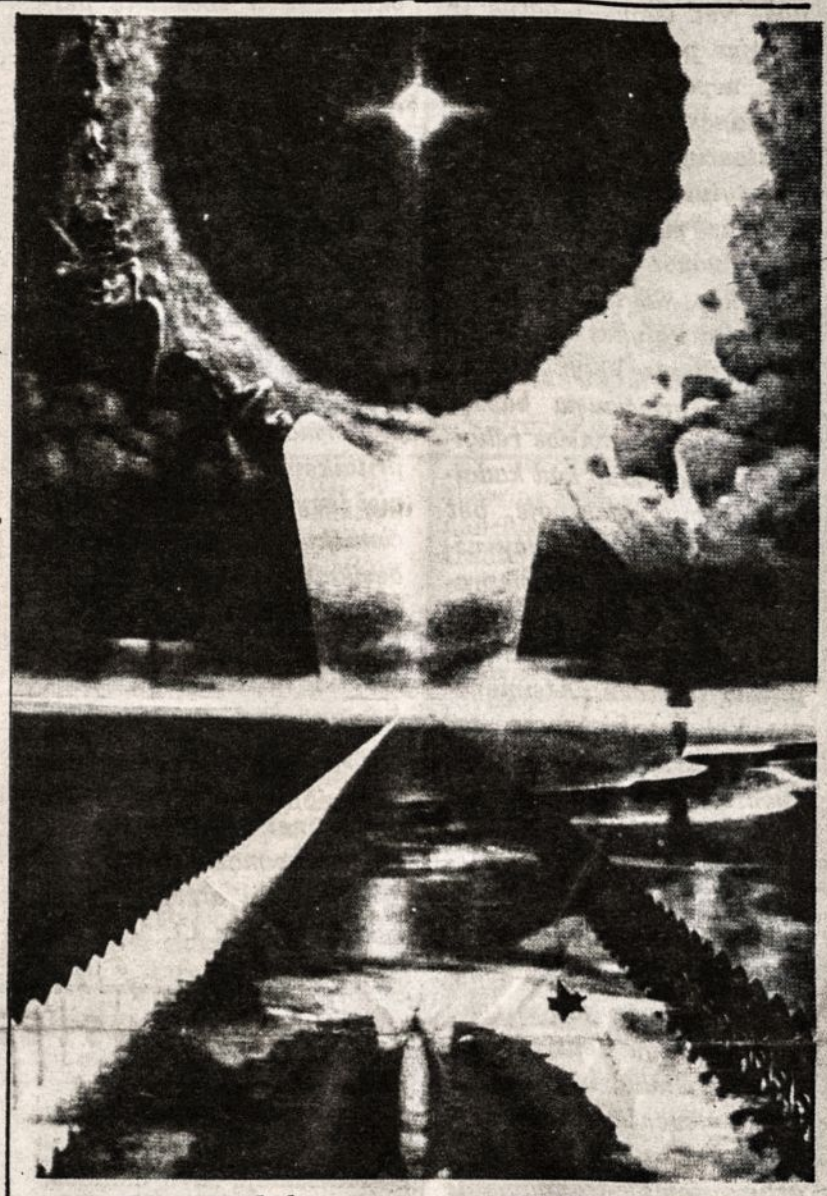

Juozas Mieliulis HIMNAS SAULEI

MIRĖ RAŠYTOJA

Vasario 7 d. Floridoje (USA) mirė rašytoja, spaudos darbuotoja Janina Markevičiūtė-Narutavičiūtė-Pakštienė - Narūnė, sulaukusi 88 metų. Narūnė išleidusi kelis eilėraščių rinkinius, apsakymų, studijų.

***

Aplankęs 8 Vid. Amerikos valstybes popiežius Jonas Paulius II sėkmingai grįžo į Romą.

***

Estijoje prasidėjo didelio masto represijos prieš opozicines grupes. Pas įtariamus disidentine veikla asmenis buvo padarytos kratos. Daugelis asmenų suimta.

Sveikiname Velykų proga pavergtuosius ir laisvuosius lietuvius. Linkime vieningai dirbti, kad Prisikėlimo rytas išauštų ir Lietuvai Tėvynei.

pasaulyje

Europos naujas parlamentas numatytas rinkti 1984 metų gegužės 17-20 d.d. Pastebėtina, kad tokio parlamento egzistavimas yra kelias į vieningą politinę Europą nežiūrint tautybių skirtumų.

***

Graikijoje jaučiamas gyventojų tarpe didelis nepasitenkinimas esame socialistine vyriausybe. Eina kalbos, kad kariuomenė vėl gali įsikišti ir vyriausybę nuversti.

***

Argentinoje numatomi rinkimai spalio pradžioje. Iki šiolei ilgą laiką perversmo keliu atėjusi į valdžią kariuomenės pastatytoji vyriausybė.

***

Vak. Vokietijoje pastaruoju metu esą du su puse milijono bedarbių, tačiau ekonominė padėtis po rinkimų ima gerėti.

***

Birželio 16-22 d.d. popiežius lankysis Lenkijoje. Palankus sutikimas gautas iš gen. Jaruzelskio, kuris yra dabartinės Lenkijos kom. diktatorius.

***

Rašytojas tremtinys iš Sov. S-gos rašytojas A. Solženycin, Nobelio laureatas, ir išeivijoje narsiai reiškiasi prieš Rusijoje vykdomą prievartą, neseniai gavo Amerikoje jam paskirtą Amnesty International premiją už pastangas kovojant prieš žmogaus teisių pažeidimą.

***

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS ATSTOVAMS CANBERROJE JAUNIMO DIENŲ PROGA

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba sveikina Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos Atstovus suvažiavusius į Canberrą ir linki Jums daug sekmės ir našaus darbo.

Bendruomenė seka Jūsų žingsnius su dideliu susidomėjimu. Mes esame tikri, kad Jūs pasiruošite gerai reprezentuoti mūsų jaunimą Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje ir būsite ne pasyvūs žiūrovai, bet aktyvūs Kongreso dalyviai.

Tegul Jūsų užsidegimas dirbti Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungoje nesibaigia su Jaunimo Kongresu, bet ir toliau stiprina Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos veikimą savo aktyviu darbu visose Australijos vietovėse.

Jums linkime išaugti į stiprią ir gaivalingą organizaciją, nes Jūsų laukia didelis, sunkus ir atsakingas darbas, būtent, sekančio Jaunimo Kongreso surengimas Australijoje, kuriam ALB Krašto Tarybos suvažiavimas Melbourne yra pritaręs.

Tegul Jūsų darbai atneša mums džiaugsmo ir pasididžiavimo Australijos lietuvių jaunimu!

V. Bukevičius
ALB Krašto Valdybos pirmininkas

V. Augustinavičius
sekretorius

Velykos aplinkoj ir širdy

Neseniai aprimo triukšmingas Kalėdų laikotarpis. Visi pastebėjome, kad šiame krašte ir daugely vietų kitur pasaulyje Kalėdos užima pirmaeilę rolę tiek religiniame, tiek ir pasaulietiškame gyvenime. Visos kitos šventės neturi nei tos pompos, nei blizgesio, kaip kad Kalėdos. Net išėjus į gatvę ir perėjus per krautuves niekur nepastebėsi specialios velykinės reklamos išskyrus kitataučių milkbaruose išstatytus velykinius šokoladinius margučius, zuikučius, duonos bandeles... Tai ir viskas, kas išorėje reprezentuoja Velykas. Be abejo, tikintiesiems Velykos šį tą reiškia: greičiausia bažnyčiose vyksta panašios religinės apeigos, kaip kad kadaise pas mus Lietuvoje, bet žinoma, čia yra daugiau uždaras dalykas, kuris neprasiveržė už šventoriaus ribų.

Visai kitaip Velykas supranta lietuviai. Atsimename Velykas Lietuvoje: tai buvo didžiausia metinė šventė. Gal prekybiškai (biziniškai) Velykos ir nebuvo taip išreklamuotos, kaip kad čia Kalėdos, bet giliausia prasme galiojo žmonių širdy, nuotaikoje. Šiai šventei visi rengėsi jau iš tolo: tikintieji ilgu septynių savaičių pasniku, visi kiti vėl ruošėsi šventėm užsiprašydami svečius, siųsdami savo artimiesiems, draugams ir bendradarbiams sveikinimo korteles, kaip kad čia kalėdiniu metu. Išskyrus miesčionis, kuriems labiau buvo prieinama kultūra ir papročiai iš kitų kraštų, Lietuvoje beveik buvo nežinoma nei kalėdinė eglutė, nei ta visa šventinė kalėdinė pompa, atėjusi iš kitur.

Kas kita Velykos. Tai buvo prasiveržiančio pavasario prošvaistė, atgimimas, kuris nepalenkė ir su natura suaugusio žmogaus, lietuvio. Ne kur kitur, bet Lietuvos kaime labiausiai buvo populiarūs velykiniai margučiai - nuo neatmenamų laikų pripažintas gyvybės simbolis, zuikučiai, Velykų bobutė, jau nekalbant apie daugybę su šia šventė susietų burtų, prietarų, apeigų, kuo visi tikėjo ir jas metai iš metų ištikimai praktikavo, nežiūrint skirtingo bažnyčios požiūrio ir įvairiu draudimų. Žinoma, miesčioniška kultūra irgi turėjo įtakos, bet ji nenustelbė senosios kultūros, kuri išliko nepažeista iki okupacijų ir socialinių perversmų.

Vis dėl to nežiūrint, kad mes išeivijoje esam pasidavę gyvenamai aplinkai, atsiveztinės anų lietuviškų papročių liekanos daugumoje šeimų tebėra gyvos: ir margučiai, ir bažnytiniai papročiai, ir pasisvečiavimai. Be abejo, kadaise Lietuvoje klestėjusi kaimo kultūra moderniais laikais pilnai nepritaikoma, juo labiau, kad visi išvykę gyvename miesčionišku gyvenimu, kur nei besikeičią metų laikai, nei seniau praktikuoti Velykų šventiniai papročiai čia ir šiandie nepritaikomi, nors šeimos rateliuose vis dar marginami margučiai, laikomasi velykinių specifinių valgių, net žaidimų (margučių ridenimas), nekalbant jau religinių atžvilgiu apie rekolekcijas ir t.t. Visa tai labai gražu ir tautiškai sąmoninga, kad jeigu tuo ir negyvenama, tai nors prisimenama senieji būdingesni papročiai, kaip legendos kartojamos ir jauniesiems primenamos kadaise praktikuotos senosios pažiūros, tikėjimai, vienur kitur pasirodo gyva Velykų Bobutė, zuikučiai atneša jaunikliams dovanų... Visa tai gyvi lietuviški papročiai, turį įtakos ypač į jaunųjų tautinę sąmonę.

Kiekviena šventė tik tada pasidaro tikra šventė, kai ji sąmoningai priimama ir nuoširdžiai išgyvenama. Kitu atveju šventė visados palieka tik paprasta nedarbo diena. Velykos kaip tik gal labiausiai įsirėžiusios į lietuvio tautinę sąmonę: ir religinis bei tautinis prisikėlimas, dvasinis atsinaujinimas, visokeriopa prasme pergalės vizijos ir asmeniškai bei tautiniai šviesesnių vilčių vilčių gaivinimas ir žadinimas - visa tai neabejotinai prisideda dvasinio atsinaujinimo ir tautinio sąmoninimo. Belieka visiems palinkėti giedrių ir prasmingų Velykų, kad jos mūsų dvasioje taptų tikra prisikėlimo, atsinaujinimo šventė, kuri būtų kiekvienam kaip vartai į šviesesnį rytojų. *(v.k.)*

Padėka

LIETUVIŲ DIENŲ RENGIMO KOMITETAS DĖKOJA

Lietuvių Dienų Melbourne Rengimo Komitetui galutinai užbaigus darbą, Komiteto vardu dėkoju kun. P. Vaseriui už suorganizavimą pamaldų katedroje, dalyvaujant arkyviskupui Dr. F. Little, kuris pasveikino lietuvius L.D. proga ir kun. Dr. P. Bačinskui už pamokslą, Melbourno Lietuvių Parapijos chorui, giedojusiam per L.D. atidarymo Šv. Mišias.

Nuoširdus ačiū Los Angeles "Spindulio" ir Melbourno "Gintaro" tautinių šokių grupėms ir jų vadovams jaunatviška daina ir šokiu pradėjus Lietuvių Dienas, dirigentei D. Levickienei ir Melbourno "Dainos" Sambūriui, talkininkaujant Geelongo vyrų chorui, už didingą "Jūratės ir Kastyčio" operos ištrauką, kurios garsai ir dabar dar skamba prisiminimuose.

Dėkoju Melb. "Džiugo" tunto skautams, L.Š. S-gos tremtyje D.L.K. "Vytenio" kuopos šauliams. P.L.J. S-gos Melbourneo skyriaus jaunimui už nuoširdų talkininkavimą. Nenuilstamai dirbo skautų, sportininkų, tautinių šokių šokėjų tėvai, paruošdami jaunimui vakarienes ir pobūvius.

"Mūsų Pastogės" ir "Tėviškės Aidų" puslapiai visada buvo atviri straipsniams, liečiantiems Lietuvių Dienas, o lietuviško radijo pusvalandžiai visoje Australijoj kas savaitę garsino ateinančias Dienas. Dailininkas V. Simankevičius sukūrė Lietuvių Dienų ženkliuką; Melb. Liet. Socialinės Globos ir Liet. Katalikių Moterų D-jos narės kaip ir visada, visur talkininkavo.

Melbourno lietuviai atidarė duris į savo namus svečiams iš kitur. Los Angeles "Spindulio" nariai pajuto jų nuoširdumą ir lietuvišką šilumą, o Lietuvių Namai laikinai priglaudė visus. Jiems visiems dėkoju palengvinus organizacinį darbą. Nuoširdžiai dėkoju L.D. Rengimo Komiteto nariams už jų kruopštų, nepavargstamą dvejų metų darbą ir visiem Lietuvių Dienų dalyviams ir žiūrovams.

Praėjo Lietuvių Dienos Melbourne, ateis kitos, ir tik bendras darbas, susitarimas ir parama viens kitam įgalins jas tęsti tol, kol gyvensim tremtyje.

A. B ladzevičius
Lietuvių Dienų Rengimo Komiteto
pirmininkas

MIRUSIEJI

NETEKOME TAURAUS TAUTIEČIO

Adelaidėje savo namuose staiga mirė 73 m. amžiaus Raimondas Andrekus. Prieš keletą metų buvo mirusi jo žmona, tad velionis ramiai leido savo dienas gana vienišas ir užsidaręs, net nebuvo įsivedęs telefono.

Bet R. Andrekus nebuvo visiškai atsiskyrėlis. Laikas nuo laiko jis vis pasirodydavo įvairiuose parengimuose Lietuvių Namuose. Domėjosi bendruomenės gyvenimu. Visuomet atkreipdavo kitų dėmesį savo džentelmeniška išvaizda ir laikysena, o taip pat nepagailėdavo ir dolerio jei tik pasitaikydavo proga.

Pats asmeniškai neįsijungdamas į aktyvią visuomeninę veiklą, R. Andrekus visuomet rūpinosi lietuvių bendruomenės reikalais ir lietuvybės išlaikymu jaunojoje kartoje. Prieš trejetą metų, jis pirmasis Australijoje paskyrė 1.000 dolerių pasiųsti mokinį į Vasario 16 gimnaziją. Tokiu mokiniu buvo parintas adelaidiškis Andrius Binkevičius, kuris šioj gimnazijoj mokėsi vienerius mokslo metus. Atidarus velionės testamentą, rasta, kad buvo vos keli tūkstančiai banke. Tad ir jo gana stambi auka įgauna pažymėtiną vertę.

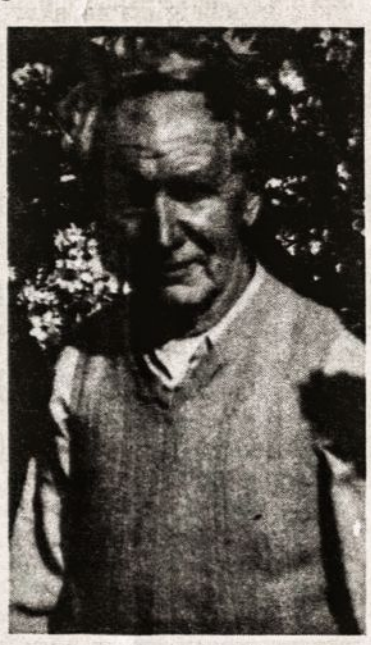

A.a. R. Andrekus

Negana to, R. Andrekus savo testamentu visą savo turtą, įskaitant ir namą, padovanojo Adelaidės Lietuvių S-gai — Lietuvių Namams, nes savo artimų čia neturėjo. Tai irgi bene pirmas atsitikimas Australijoj, kad visas mirusio lietuvio turtas paliekamas bendruomenės reikalams.

Pagal testamentą, jo turto paveldėtojai turėjo pasirūpinti ir jo laidotuvėmis, ką ir padarė AL S-ga.

Šį dorą lietuvį paskutinėn kelionėn palydėti susirinko gausus adelaidiškių būrys. Velionis palaidotas šalia prieš kelis metus mirusios žmonos Centenial Park kapinėse. Prie kapo pasakyta keletas kalbų, įvertinant velionį, kaip bendruomenės narį. Po laidotuvių, visi dalyviai pakviesti į Lietuvių Namus šermenim, kurias gražiai paruošė AL S-gos vadovybė.

Ta proga dera priminti, kokia didelė klaida, kai vieniši žmonės senatvėje nepasirūpina įsivesti telefono. Sunkią valandą neturi jokios galimybės prisišaukti pagalbos. Tokiu momentu žmogus pasijunta visų apleistas ir tai tik paaštrina agoniją. Laiku pribuvusi pagelba gali ne vienam pratęsti gyvenimą ar palengvinti kančias.

Tegu ilsisi ramybėje šis šviesios atminties lietuvis ir tegu būna pavyzdžiu kitiem.

BS

A.A. VINCAS ŽEMAITIS

Miškininkystės inž. Vincas Žemaitis, 86 m. amžiaus, mirė vasario 15 d. Čikagoje. Aukštąją Miškininkystės Mokyklą baigė Dresdene 1925 m. 1927 m. vedė mokytoją Bronę Ruseckaitę (mirė 1976). Lietuvoje buvo miškų revizorius - urėdas, darbais bei straipsniais daug prisidėjęs prie Lietuvos miškų ūkio pažangos. Į Ameriką atvyko 1949 m., išleido keletą knygų, daug rašė spaudoje. Ypatingai domėjosi lietuvių geografiniais bei etnologiniais klausimais. Liūdesy paliko du sūnus: kun. Kęstutį Clevelande, ir Algirdą, Jungtinių Tautų Žemės Ūkio Organizacijos (FAO) pareigūną Romoje, marčią Vandą-Jadzę ir penkis vaikaičius, bei gimines Lietuvoje ir Amerikoje.

ŽINIOS

MIRĖ VALERY TARSIS

Aną savaitę Šveicarijoje mirė rusų rašytojas disidentas, išbuvęs sovietinėje psichiatrinėse ligoninėse, 1966 m. išleistas į Vakarus. Jo knyga "Palata Nr. 7" išleista angliškai 1965 m. Tos knygos ištraukų buvo nemažai skelbta ir lietuvių išeivijos spaudoje.

***

Buvęs Italijos karalius Umberto II po 35 metų gyvenimo ištrėmime sugrįžo į Italiją... jau miręs. Mirė jis pereitą savaitę Genevoje, Šveicarijoje ir norėjęs bent prieš mirtį grįžti į tėvynę, tačiau nebuvo įsileistas.

Australijoje šiuo metu lankosi Anglijos karališkoji šeima: princas Charles, jo žmona princess Diana ir jų sūnus prince William. Nežiūrint nepalankaus oro jų kelionės maršrutas nepasikeitė: pradėjo patvinusiame Alice Springs ir tęs kaip plane pramatyta.

— Ar teisybė, kad atėjęs į valdžią Andropovas ranka politinius anekdotus?

— Žinoma! Tik jis drauge renka ir tokių anekdotų pasakotojus.

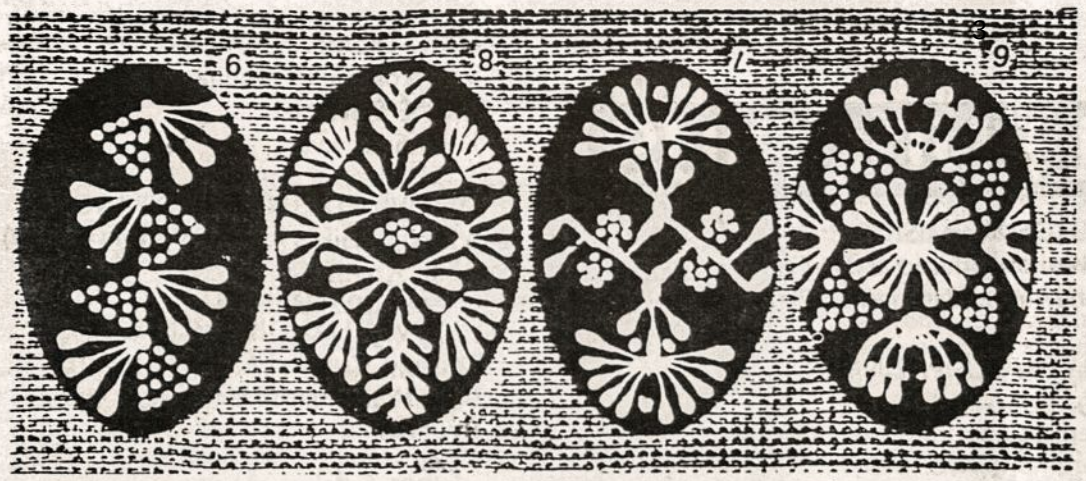

Iš A. Tamošaičio knygos "Lithuanian Easter Eggs": marginti vaško technika

VELYKINĖ DOVANA

NAUJA A. TAMOŠAIČIO KNYGA "LITHUANIAN EASTER EGGS"

Genovaitė Kazokienė

Prieš pat Velykas pasiekė mus puikus velykinis margutis - Antano Tamošaičio knyga "Lithuanian Easter Eggs" - "Lietuviški margučiai". Knyga anglų kalba išleista Lietuvių Tautodailės Instituto Toronte, Kanadoje, 1982 m.

Savo apimtimi ir meniniu apipavidalinimu "Lietuviški margučiai" panašūs į 1979 m. išleistą Antano ir Anastazijos Tamošaičių knygą "Lietuvių tautiniai rūbai". Tai estetiškai reprezentuota viena iš pačių trapiausių mūsų tautodailės skyrių ir, kaip Antanas Tamošaitis sako, tai yra pirmoji vizualinio liaudies meno sritis, su kuria yra praktiškai supažindinami ir aktyviai į kūrybą įtraukiami dar mažamečiai vaikai.

Antanas Tamošaitis išeivijoje yra pats iškiliausias lietuvių liaudies meno autoritetas. Gimęs 1906 m. Šakių apsk., 1929 pabaigė Kauno meno mokyklą ir nuo 1931 m. pradėjo spausdinti lietuvių liaudies meną nagrinėjančias ir iliustruojančias knygas, kurių iki 1939 m. išleido visą apvalų tuziną. Dėka Antano Tamošaičio mes šiandien turime lietuvių tautinių rūbų definiciją ir tautinių rūbų surinkime, atrankoje ir kvalifikavime jis buvo ta didžioji kuriančioji jėga, kuri iš margaspalvių audinių masės iškristalizavo tautinį kostiumą, labiausiai atitinkantį tautos dvasią. Vokietijoje jis lektoriavo Freiburgo "Ecole des Beaux Arts et des Metiers", kur dėstė dekoratyvinius audinius. Ši išeivijoje sukurta meno mokykla davė mums eilę garsių menininkų, iš kurių keletas dirbo arba tebedirba Australijoje, kaip Jūrgis Bistrickas, Jolanta Garolytė-Janavičienė, Danutė Giedraitytė, Juozas Kalgovas, Viktoras Simas-Simankevičius, Henrikas Šalkauskas, Algirdas Šimkūnas, Aldona Vesčiūnaitė-Janavičienė. Kanadoje A. Tamošaitis buvo Montrealio YMCA akademijos meno ir rankdarbių skyriaus direktorius. Tačiau labiausiai Tamošaičiai išgarsėjo kaip menininkai, kultyvuoją abi meno sritis: lietuvių tautodailę ir grynąjį meną, pagrįstą lietuvių liaudies meno pasaulėjauta. Antanas Tamošaitis yra suruošęs virš dvidešimt penkių individualinių parodų — tapyba, grafika, kilimai — ir jo darbai buvo įsigyti įvairių Kanados universitetų ir galerijų.

"Lietuviškų margučių" knyga ypač gausi iliustracijomis, sudarytomis daugiausia iš pačio Tamošaičio margučių rinkinių. Grynos iliustracijos užima apie 135 puslapius, o su prie teksto išspausdintais egzemplioriais sudaro apie du tūkstančių vienetų, todėl net ir neskaitant turinio, galima pajusti lietuviškų margučių pagrindinius bruožus. Gal Antanui Tamošaičiui dar nepriklausomoje Lietuvoje iškilti padėjo jo turimas sugebėjimas - o gal jautrumas - pajusti ir atskirti lietuviškus elementus nuo svetimybių visose lietuvių tautodailės srityse. Tą mes matome iš jo patiektų pavyzdžių "Lietuviškų margučių" knygoje. Leidinys praturtintas dar ir Lietuvos žemėlapiu, kas padeda susigaudyti iliustracijų rodyklėje nurodytomis tipiškomis marginimo vietovėmis.

Knyga suskirstyta į dvidešimt skyrių, kuriuos perskaičius susidaro vaizdas ilgų metų darbo, nes skyriuose dažnai atsikartoja tos pačios mintys.

A. Tamošaitis visus margučius išdalina į dvi grupes: peiliuku išskaptuotus ir vašku numargintus. Pagal šias dvi technikas jis sugrupuoja visą gausią margučių kolekciją, aiškiai nupasakodamas jų marginimo eigą.

Yra trys skyriai apie margučių dekoravimo lietuviškus principus, bet jie aptarti gana laisvai ir norėtųsi konkretesnio principų nusakymo. Pagrindinė dekoravimo figūra pavadinta "ramunėle", nors ten pat pasitaisoma, kad pusė "ramunėlės" kaimiečių buvo vadinama pusmėnuliu (p. 25). Nors pačioje knygos pradžioje yra pasakyta, kad margučių dekoratyviniai elementai turi simbolinės reikšmės (p. 13) ir kad "iki šiol negalima buvo iššifruoti simbolių prasmės" (p. 21), tolimesniuose puslapiuose visgi prasitarta, kad "tokie simboliai buvo išgauti per žvaigždžių, mėnulio ir saulės ženklų stilizacijas" (p. 38). Per visą tekstą bijoma tiesiai pasakyti dėl pagoniškos margučių kilmės, o taip pat dėl pagoniškos jų simbolikos, kas yra lygu nuslėpimui savo tėvo vardo. Į pagonybės laikus, apdovanojusiems mus mūsų tautine kultūra, ir šiuo atveju, tais pačiais margučiais, neaiškiai referuojama kaip į "žilą senovę", o pagoniška tikėjimą, kurio simbolika yra margučiuose surašyta, vadinama "senoviniais prietarais", "senais pasakymais". Įvairiose knygos dalyse kalbama apie "labai seniai" (p. 65) garbintą saulę, mėnulį, žvaigždes, čia pat kalbama ir apie "kaimiečių žinojimą, kad kiaušinis tampriai surištas su pavasario pradžia: su gamtos ata-atbudimu" (p. 66). Yra net trumpai nupasakotas pagoniškas mitas apie "šokančią" saulę: "Kai tik pirmieji saulės spinduliai pasirodydavo, žmonės nukreipdavo savo veidus į tekančią saulę. Visoj Lietuvoj buvo paplitęs mitas, kad Velykų rytą tekanti saulė buvo nuolatiniame judėjime: šokinėjo aukštyn ir žemyn visomis kryptimis. Ji džiaugėsi, šypsojosi, keitė spalvas, kibirkščiavo ir sukėsi aplinkui. Kiekvieno kaimiečio giliausias troškimas buvo pamatyti "šokančią" saulę (p. 51). Labai supinta mintis parašyta ir pabaiginiame skyrelyje: "Nuo senovės laikų (rašytojas Martynas Mažvydas rašė apie velykinius margučius 1549) lietuviai dekoravo margučius naudodami abi technikas" (p. 74). Toks teiginys gali labai supainioti nepritysusį skaitytoją, suprantantį "ancient times" kaip antikinius laikus ir laikantį margučius tų tūkstantmetinių tradicijų gyvaisiais liudininkais (kaip faktiškai ir yra), nes čia neatsargiai sumaišomos laiko ir istorijos sąvokos. Dėl tokių nesklandumų, dėl baimės būti atviram, nukenčia mokslinė knygos pusė.

Kituose skyriuose nupasakojami velykiniai papročiai, margučių svarba bičiulystėje ir vaikų pasaulyje, ir duotas sąrašas natūralios kilmės dažų - medžių žievių, lapų, šaknų ir įvairių vaisių bei daržovių.

Pati stipriausia ir svarbiausia šios knygos pusė yra iliustracijos, atrinktos su dideliu žinojimu ir skoniu. A. Tamošaitis teisingai atmeta savo rinkiniuose net gražiausius margučius, netelpančius lietuvių tautodailės tradicijų ribose. Todėl margučiai su Gedimino ženklais, vytimis, kryžiais, pilimis, gražiausiais vaizdeliais ir veideliais nėra turtinga lietuviškos pagonybės liekana, simbolizuojanti atbundančią gamtos jėgą ir savo stilizuotojo ornamentikoje reprezentuoja kosminius dangaus kūnus bei gamtos augalus, kadaise turėjusius magiškos galios. Tą Antanas Tamošaitis pasigėrėtinai gerai mums parodė, nors tekste tai vengė atvirai pasakyti.

"Velykų margučiai" yra pirmoji šios srities reprezentacinė knyga, praturtinanti lietuvių tautodailės barus ir, būdama estetiškai išleista, tinkama dovana saviem ir svetimiem.

Telesforas Valius Procesija

KŪLTŪRINĖ VAKARONĖ

Tęsinys

Antanas Gustaitis

— Šita karvė su veršeliu, — paaiškino Nikodemas, — tai yra visai ta pati, kurią palikome graudžiai baubiančią, išvykdami į tremtį... Dėl to Monikutė ir visą paveikslą pavadino: "Sentimentalūs atsiminimai". Na, o šitas gaidys tai jau iš Monikutės tėviškės. Sako, yra buvęs toks visuomeniškas ir strainas, kad visas valsčius jį skolindavęsis vištų veislei pagerinti. Ir rupkus tose visuomeninėse pareigose niekad nepavargdavęs... Ne taip, kaip dabar mes, ponuli!..

Valgomajame mano dėmesį prikaustė tikrai realistiškai nutapyta didžiulio formato žalsva arklinė musė, kuri, rodės, tuoj pat išlėks iš rėmų ir savo šešiomis kojomis nutūps ant čia, matyt, jau man padėto sviesto.

— Tai ką tamsta pasakysi apie šitą mūsų tautinį sutvėrimą? — paklausė pasididžiuodamas Šerelis. — Kaip gyva, ar ne?

— Tikrai, kaip gyva, — atsakiau, rydamas gerklėje kylantį gumulą, kuris jau artėjo prie mano mažojo liežuvėlio. Tik staiga pamąsčiau ir susigėdau, kad jau, tur būt, nutaustu, jeigu pyksta išeivio širdis, pamačius tokį kiekvienam lietuviui artimą prarastų dienų vabalėlį.

Bet įžengęs į Šerelių miegamąjį buvau visiškai priblokštas ir išsižiojęs atvirtau į durų angą. Sienoje prieš plačią Šerelių lovą pauksuotuose rėmuose milžiniškas veislinis jorkšyrų genties kuilys įnirtingai kniso rūtų, lelijų ir levažandžių darželį...

Mano sumišimą linksmai sušuko Nikodemas Šerelis.

— Prašau tamsta, kaip gyvas! Čia tai jau mano Monikutės speciali dovana, kurią ji su dideliu įkvėpimu nutapė mūsų neužmirštamam dvidešimt penkerių metų vedybinio gyvenimo jubiliejui atžymėti...

— Pasakysiu, kad ir man tasai paveikslas labai patinka, — įsiterpė Filomena. — Kaip mūsų svečiai sako, jis yra toks dinamiškas ir savo esme išreiškia tokį būdingą mūsų visuomenės veržlumą, kad kelia entuziazmą net ir ateičiai...

Aš pajutau, kad ir mano entuziazmas jau pakilo ligi leistinos ribos, ir paprašiau leisti po kelionės išsimaudyti.

Eidamas į vonią, prie tualetinio kambario durų pastebėjau dviejų aukštų knygų lentyną ir stabtelėjau susidomėjęs.

— Visa tai mūsų gausių draugų sudovanota vardinių ir gimimo dienos progom, — paaiškino man, pakulniui lydėdama Filomena. — O mūsų kultūros klubo pirmininkas, išsikraustydamas į Floridą, per atsisveikinimo vakarienę net visą Lietuvių Enciklopediją padovanojo.

— Žiūrėk tamsta, koks tai milžiniškas kultūrinis lobis, ir patikėk, kad man pačiam visa tai nekaštavo nė vieno cento, — dar sušuko iš tolo Šerelis.

Plūduriuodamas karštame marmurinės vonios vandenyje, dar vis girdėjau kažkur rezidencijos erdvėje ponios Filomenos stirnos

Nukelta į 4 psl.

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ

RENGINIŲ KALENDORIUS

birželio 21-liepos 8 d.
V PLJK JAUNŲJŲ LIETUVIŲ DAILININKŲ MENO PARODA
School of Architecture and Urban Design
University of Illinois at Chicago
(Halsted ir Harrison gatvė)
Lankymas: 12:00-6:00 v.v.
Atidarymas: birželio 24 d. 5:00-7:00 v.v.

birželio 21-liepos 9 d.
DAIL. DOMŠAIČIO PARODA
„Galerija"
226 W. Superior St.
312/280-1149
10:00-5:00 v.p.p. Uždaryta sekmadienį

birželio 25 d., šeštadienis
LIETUVIŲ MUGĖ
Lithuanian Plaza — 69th Street
Atidarymas: 12:00 v. per pietus

LITERATŪROS VAKARAS
Jaunimo centras
5620 S. Claremont Ave.
7:30 v.v.

birželio 25-liepos 5 d.
LIETUVIŲ DAILININKŲ PARODA
Čiurlionio galerija
5620 S. Claremont Ave.
Atidarymas: birželio 25 d. 6:30 v.v.

birželio 26 d., sekmadienis
PAMALDOS
Lietuvių evangelikų-liuteronų „Tėviškės" parapijos bažnyčia
6641 S. Troy
10:00 v.r.

KONCELEBRUOTOS ŠV. MIŠIOS
Šv. Mergelės Marijos gimimo bažnyčia
6812 S. Washtenaw Ave., Lithuanian Plaza
10:30 v.r.

II PLD DALYVIŲ SUSIPAŽINIMO VAKARAS
Jaunimo centras
5620 S. Claremont Ave.
6:00 v.v. Vainiko padėjimas prie paminklo „Laisvės Kovų" sodelyje.
6:30 v.v. „Aušros" šimtmečio parodos atidarymas mažojoje Jaunimo centro salėje
7:30 v.v. PLB Seimo atidarymas didžiojoje Jaunimo centro salėje
9:00 v.v. Susipažinimas ir šokiai didžiojoje salėje; PLB Seimo atstovams ir svečiams priėmimas kavinėje.

birželio 26-30 d.
VI PLB SEIMAS
Jaunimo centras
5620 S. Claremont Ave.

birželio 26-liepos 2 d.
II PASAULIO LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS
University of Illinois at Chicago
S. Halsted St. ir Roosevelt Rd.
Atidarymas: birželio 26 d. 2:00 v.p.p.

birželio 26-liepos 4 d.
„AUŠROS" ŠIMTMEČIO PARODA
LIETUVIŲ FILATELIJOS PARODA
LIETUVOS PINIGŲ IR MEDALIŲ PARODA
Jaunimo centras
5620 S. Claremont Ave.

DAIL. DOMŠAIČIO PARODA
Valeškos meno studija
816 N. State St.
11:00-6:00 v.v.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS PARODA
(Vieta ir laikas bus paskelbta vėliau)

birželio 27 d., pirmadienis
LIETUVIŲ LIAUDIES MUZIKA
Chicago Cultural Center Theatre
78 E. Washington St.
5:30 v.v.

birželio 27-liepos 4 d.
LIETUVOS ŽEMĖLAPIŲ PARODA
Balzeko lietuvių kultūros muziejus
4012 Archer Ave.
Atidarymas: birželio 27 d. 7:30 v.v.

birželio 28 ir 30 d.
„ANTRAS KAIMAS"
Čikagos lietuvių sceninio humoro ir satyros grupė
Playhouse
2515 W. 69th St., Lithuanian Plaza
Spektakliai: 8:00 ir 10:00 v.v.

birželio 29 d., trečiadienis
LIETUVIŠKŲ FILMŲ VAKARAS
Jaunimo centras
5620 S. Claremont Ave.
8:00 v.v.

CLEVELANDO VYRŲ OKTETO KONCERTAS,
Tautiniai namai
6422 S. Kedzie Ave.
8:00 v.v.

liepos 1 d., penktadienis
V PLJ KONGRESO ATIDARYMAS
University of Illinois at Chicago,
Circle Center
750 S. Halsted St.
2:00 v.p.p.

OPERA „I LITUANI"
Auditorium Theatre
70 E. Congress Parkway
8:00 v.v.

liepos 2 d., šeštadienis
V PLJK JAUNŲJŲ TALENTŲ VAKARAS IR SPORTO ŽAIDYNIŲ ŽYMENŲ ĮTEIKIMAS
Bismarck Hotel, The Pavillon Theatre
171 W. Randolph St.
7:00 v.v.

liepos 3 d., sekmadienis
ŠV. MIŠIOS LAIKOMOS KARDINOLO J. BERNARDIN
Quigley Seminary South
7740 S. Western Ave.
10:00 v.r.

liepos 3 d., sekmadienis
PAMALDOS
Lietuvių evangelikų-liuteronų „Tėviškės" I parapijos bažnyčia
6641 S. Troy
10:00 v.r.

VI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ
University of Illinois at Chicago, Pavilion
(Racine ir Harrison gatvė)
2:00 v.p.p.

II PLD UŽDARYMO BANKETAS
Conrad Hilton Hotel
International Ballroom ir Grand Ballroom
720 S. Michigan Ave.
8:00 v.v.

Nukelta į 5 psl.

Kultūrinė...

Atkelta iš 3 psl.

šuolių dundėjimą, pono Šerelio lygių intervalų sausą kosulį, neatsargiai paliestų naujam uždaviniui rikiuojamų stiklelių gailų balsą ir mintimis stengiausi pakartoti dar tą pačią dieną skaitytus pamokomuosius laikraščio vedamojo žodžius:

"Glaudi ir kultūringa šeima yra mūsų tautos išlikimo tvirčiausia garantija... Šeima, išsaugojusi senas lietuviškas tradicijas, yra tokia pat pastovi ir ilgaamžė, kaip Stelmužės ąžuolas... O paskubosmis į krūvą susimetusiųjų gyvenimas yra tarsi šunų susibėgimas parke, kurie, pamosikavę vienas prieš kitą uodegomis, vėl išsilaksto kiekvienas pagal savo atsižymėtą medį..." Ir nutariau, kad Šerelių šeima vis dėlto yra Stelmužės ąžuolas.

Pagaliau prasidėjo pagrindinė ir meniškoji šio atmintino vakaro dalis. Švelniųjų ponios Filomenos pirštelių buvau mikliai suvystytas į šilkinį perbiamojo Šerelio chalatą, padaiguota krūtine pridengta Chanel-5 dvelkiančiu baltu baliniu šaliku, keleivio pėdos apautos minkštais įkapiniais pantapliais, ir iškilmingai pasodintas priešais švediškų silkučių, rūkytų ungurių. Westfalijos kumpio ir aukštielninko kaplūno ansamblį, diriguojamą iškilaus suomiško impilo butelio. O tada — Šerelis žodį, aš — du, Filomena — keturis; aš — du, Šerelis — keturis, Filomena — keturiasdešimt keturis, ir vėl nuo pradžios ligi esminių klausimų paties gyvuonio.

Ir taip nuosekliai ėmė aiškėti:

kad ši rezidencija dar, amžiną atilsį, kankinės Monikutės laikais buvo visiškai išpirkta ir jau antrųjų vedybų dieną testamentu užrašyta Filomenai;

kad Nikodemas, dar prieš pasidarydamas "realistetininku", Amerikoje jau du kartu buvo gavęs trūkį;

kad pas Šerelius nuolatos vieši kone visi šios kolonijos rašytojai, žurnalistai, daktarai, dvasininkai ir net filosofai — ir visi iš vaišių išeina keturpėsti, nes taip mokanti ponia pdaryti;

kad ponią Filomeną naktį dažnai pažadina strėnų dieglys, o Nikodemas miegodamas velniškai knarkia ir tuo savo lokio garsu jau buvo kartą prisišaukęs į rezidenciją visą vagių gengę.

Na, o pagaliau iškilo ir gana rizikinga problema.

— Reiškia, ponas svety, o kaip jūs žiūrite į mūsų veiksnių politiką? —staiga prabilo Šerelis, aštriai smeigdamas į mane nepatikimai primerktą akį ir piktokai grauždamas ungurio nugarkaulį.

— Politika... Politika, vadinasi, politika... — pradėjau mikčioti sumišęs, nesgi, kvailas, iš anksto nebuvau apsiuostęs, tarp kurios partijos šulų mano šeimininkas stovi. — Politika, matote, sakau, yra iš prigimties nedorovingas menas... Bet mes, kaip kovingasis tautos avangardas, negalime ir jos išvengti... Suprantate?.. Ypatinga mūsų tautos padėtis šiandien iš mūsų reikalauja ryžto, pasišventimo, situacijos įvertinimo ir net nusižeminimo vardan aukšto tikslo....

— Ne, šlovingasis ponuli! — griausmingai sušuko Nikodemas Šerelis, trenkdamas kumščiu į šalia lėkštės pasidėtą sviestu apteptos duonos riekę. — Nusižeminti — tai jau ne aš! Tik įsivaizduok tamsta. Aš esu žmogus bepartyvis ir, kaip Dievą myliu, visų bendrinių ir atskirinių organizacijų parengimuose visada sėsdavau į pirmą eilę. O toms mūsų veiksnių galvoms ir pusgalvėms tai į krokodilo žiotis lygiai pildavau po čierką į kairę ir į dešinę, kiekvienam po tiek pat krumpliu atmieravęs. Štai čia net ir Simui Kudirkai daviau daug geriau užkąsti, negu visi kiti. O kai norėjau su juo amžiniam atminimui nusifotografuoti, tai tie mūsų veiksniai taip susigrumdė dėl pirmenybės, kad toje istorinėje fotografijoje greta Kudirkos išėjo tiktai frontininko galva, tautininko alkūnės, krikščionio demokrato bobos padurkas ir mano kelnės... Dabar gana, sakau, Nikodemai! Nebūk ir tu durnas! Nuo šiol tegul tasai jūsų politikos žaltys maitinasi patsai savo uodega!.. Va.

Šerelis pradėjo jau tikrai pykti ir net į man pristumtą košelienos lėkštelę įspiovė žuvies ašaką. Laimei, ponia Filomena, matyt, iš patyrimo nujausdama dar didesnę audrą, pati pakeldama taurę meistriškai užvaldė situaciją ir, jai pirmininkaujant, pradžioje visi su įsijautimu užtraukėme Šerelio labai mėgiamą "Ei, dūdų dūdų, šiaudai be grūdų...", paskui — "Tu, žilviti, tuta, tuta, žilvitėli tuta..." ir bendruomeniškai sutartinai užbaigėme — "Ko liūdi, putinėli, ko liūdi, ko liūdi, levendrėle, ko liūdi..."

O dar po valandėlės, nežinau, ar nuo tų dainų, ar nuo per didelio įsijautrinimo, kažkodėl mano akyse Nikodemas Šerelis pradėjo lyg ir tolti ir plonėti, ponia Filomena nepaprastai platėti, o stalas pavirto lyg ir Žuvinto ežeru, kurį ėmė dengti šilto Lietuvos vasaros vakaro rūkas...

Staiga pajutau, kad kažkas labai atsargiai beldžiasi man į šonkaulį. Pramerkiau blakstienas, bet absoliutinėj tamsoj arti prie ausies išgirdau tik Filomenos balsą:

— Ponas poete, aš tik norėjau paklausti, ar jums pusryčiams išvirti kietą ar minkštą kiaušinį?..

— Tebūnie kietas... — vos ištariau drauge su atodūsiu ir vėl leidausi sapne skraidyti virš savo gimtosios Dzūkijos mėnulio apšviesto beribio lubinų lauko.

Rytą išvykdamas į kitą kultūrinių misijų stotį ir aš Nikodemui Šereliui padovanojau savo knygą...

GILIAI ĮMINTOS PĖDOS

Neseniai Adelaidėje kukliai paminėta artimųjų ratelyje pas E. Varnienę ir bendruomenės valdybos surengtuose pietuose Marijos Baronaitės-Grėbliūnienės 75 metų sukaktis. Ši rami ir kukli asmenybė retai kieno pastebima. Bet savo laiku M. Griebliūnienė plačiai reiškėsi tautinėje kultūroje ir čia yra įdėjusi svarų įnašą. Nepriklausomybės laikotarpyje ji buvo viena pirmųjų, atgaivinusi ir išvedusi į viešumą mūsų tautinius (vadinamus liaudies) šokius, kuriais taip didžiuojamės ir stebiname svetimtaučius. Išeivijoje ir tėvynėje tautiniai šokiai yra virtę viena vaizdingiausių ir patraukliausių tautinės kultūros apraiškų. Bet visa tai neatėjo savaime. Reikėjo įdėti nemaža darbo, iniciatyvos ir rūpesčių.

Tautiniai šokiai mūsų kaime buvo šokami nuo seniausių laikų. Bet laiko tekmėje jie palengva buvo išstumti iš kitur atėjusių "moderniškų" šokių ir nuėjo į užuomarštį. Tautinių šokių renesansas prasidėjo maždaug nuo 1935 metų. Tuo metu Londone buvo ruošiamas tarptautinis tautinių šokių festivalis. Į jį buvo pakviesti ir lietuviai. Iškilo būtinas reikalas šiuos šokius surasti ir "atkasti". Suorganizuotos į kaimus kelios ekspedicijos, kurioms vadovavo A. Rugytė, B. Juškevičiūtė-Lapšienė ir kt. Surasti keli šokiai. Juos "apšlifavus" šie šokiai nuvežti į Londono festivalį. Pasirodymas buvo labai sėkmingas ir tai paskatino dar labiau tautiniais šokiais domėtis. Tuo laiku iš Vienos grįžo baigusi kūno kultūros studijas M. Baronaitė. Ji buvo paskirta Kaune Aukštųjų Kūno Kultūros kursų dėstytoja. Jos iniciatyva tautiniai

M. Baronaitė-Grėbliūnienė

šokiai įtraukti į kursų programą. iš savo studentų suorganizavo tautinių šokių grupę, kuri sėkmingai pasirodydavo įvairiomis progomis. Tautinių šokių repertuaras vis pasipildė naujais šokiais ir sukėlė visuotinį susidomėjimą. 1939 m. M. Baronaitė kaip tautinių šokių specialistė buvo pasiųsta į Ameriką išmokyti tenykščio lietuvių jaunimo tautinių šokių ir juos pademonstruoti S. Francisco pasaulinėj parodoj. Jaunos entuziastės trūsas nebuvo veltui. Nors teko gerokai pavargti bekeliaujant ir bemokant šokti, tautiniai šokiai Amerikos lietuvių tarpe tvirtai prigijo. Ir iki šiol periodiškai yra ten ruošiami tautinių šokių festivaliai, kuris sutraukia tūkstančius šokėjų ir dešimt tūkstančių žiūrovų. Šie festivaliai virtę mūsų tautinės kultūros demonstracijomis.

Sukaktuvininkė ne tik išpopuliarino tautinius šokius Amerikos lietuvių išeivijoje, bet ji su savo paruošta šokių grupe, kuri kartais siekė 100 porų, pasirodė ir užsieny: Londone, Hamburge ir Prahoje, visur sukeldama pasigėrėjimą lietuvių tautiniais šokiais. Deja prasidėjęs II Pasaulinis karas tolimesnį tautinių šokių vystymąsi sustabdė. Karo metu ir Vokietijoje M. Baronaitė dirbo Čiurlionio Ansamblyje, kaip tautinių šokių vadovė. Prasidėjus emigracijai M. Baronaitė-Grėbliūnienė su savo vyru dailininku B. Grėbliūnu atsikėlė į Australiją. Įsikūrimo vargai ir šeimos rūpesčiai neleido Marijai plačiai reikštis tautiniuose šokiuose. Bet ji niekuomet nuo jų nenutolo. Kiek sąlygos leido, mokė šokių įvairias grupes, ir visuomet pribūdavo su savo patarimais, kai jaunesnieji šokių vadovai į ją kreipdavosi.

Per ilgą ir kūrybingą amžių M. Grėbliūnienė per savo rankas perleido šimtus šokėjų. Iš jų išaugo nemaža tautinių šokių vadovų, kurie toliau vystė tautinius šokius ir pasireiškė kaip kūrybingi ir konpetetingi naujų tautinių šokių kūrėjai - choreografai. Jais remiasi ne tik išeivijos, bet ir Lietuvos tautiniai šokiai. Dėkingi jos mokiniai, M. Grėbliūnienę buvo išsikvietę į Lietuvoj jų ruoštą tautinių šokių šventę.

Šios gražios sukakties proga linkime M. Grėbliūnienei geros sveikatos ir nuotaikos ir daugelio progų pasidžiaugti mūsų jaunime tvirtai prigijusiais tautiniais šokiais, į kuriuos ji yra įdėjusi daug darbo, rūpesčių ir širdies. Visi esame liudininkai, kad visa tai turėjo prasmę ir atnešė gražių vaisių.

sb

Prenumeruokite "Mūsų Pastogę"

Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas

Penktasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyksta liepos 2-22 d.d. Šiaurės Amerikoje. Į kongresą atvyksta 120 išrinktų jaunimo atstovu iš 13 kraštų: Kanados, JAV, Anglijos, Prancūzijos, Švedijos, V. Vokietijos, Italijos, Australijos, Brazilijos, Urugvajaus, Argentinos, Venecuelos ir Kolumbijos.

Jaunimo Kongreso stovykla bus liepos 4-10 d.d. Oberlin kolegijoje to vardo miestelyje netoli Klevelando miesto, Ohio valstijoje, JA V-se. Jaunimo kongreso stovykla, tikimasi, susilauks 600-800 jaunimo ne tik iš Šiaurės Amerikos, bet ir iš kitų kraštų. Jie bus atvykę kartu su ekskursijomis į Pasaulio Lietuvių Dienas, kurių dalis yra ir jaunimo kongresas.

Jaunimo Kongreso Studijų Dienos bus liepos 10-20 d.d. Trento universiteto patalpose, Peterborough, Ontario, Kanadoje. Peterborough yra maždaug už 100 mylių į šiaurės rytus nuo Toronto. Studijų dienose dalyvaus 120 (balsavimo būdu) rinktų atstovų iš 13 kraštų. Taip pat jose gali dalyvauti jaunimas, kuris nebuvo išrinktas atstovais, bet kuris domisi lietuviško jaunimo veikla tarptautiniu mastu. Šis jaunimas gali dalyvauti stebėtojų teisėmis. Stebėtojas dalyvauja pilnoje programoje kaip ir atstovai. Vienintelis skirtumas - stebėtojas neturi balsavimo teisės, kai vyksta atstovų suvažiavimo sesijos, Norint būti stebėtoju studijų dienose, jaunimas turi registruotis savo krašto Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdybose, kurios apie norinčius tapti stebėtojais praneša Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdybai Čikagoje arba konreso ruošos komiteto pirmininkei Violetai Abariūtei Detroite. PLJS Valdybos adresas: 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Il 60636, USA. V. Abariūtės adresas: 9334 Plainview, Detroit, Michigan 48228, USA.

Jaunimo Kongreso atidarymas bus liepos 1-2 d.d. Čikagoje per Pasaulio Lietuvių Dienas.

Jaunimo Kongreso uždarymo savaitgalis bus Montrealyje liepos 22-24 d.d.

Jaunimo Kongreso atstovų priėmimas Kanadoje bus Toronte liepos 16-17 d.d.

Jaunimo Kongreso dalys Čikagoje. Nuo birželio 21 d. iki liepos 9 d. vyks jaunų menininkų paroda University of Illinois at Chicago, School of Architecture and Urban Design pastatuose. Parodos atidarymas: penktadienį, birželio 24 d. 7 v.v.

Liepos 1, penkdatienį, 2 val. p.p., bus V PL Jaunimo Kongreso atidarymas University of Illinois at Chicago, Circle Centre, Illinois Room (750 Halsted) patalpose. Programoje: kraštų dalyvių pristatymas; įvadinė paskaita "Išeivijos jaunimas vienybėje su kovojančia tauta: prieš kokius uždavinius stovime?"; skaidrių montažas ir kongresinių "alumnų" susitikimas.

Liepos 2, šeštadienį, 7 v.v. bus jaunimo kongreso talentų vakaras "Bismarck Hotel", Pavillion Theatre patalpose. Dalyvaus jauni talentai iš 13 kraštų. Ta proga bus įteikiamos Pasaulio Lietuvių Dienų sporto šventės laimėtojams taurės. Po talentų vakaro - šokiai.

Norintys dalyvauti jaunimo meno parodoje prašomi kreiptis į kongreso ruošos komiteto pirmininkę Violetą Abariūtę (313) 836-1211 Detroite. Norintys dalyvauti jaunimo talentų vakare kviečiami kreiptis į vakaro direktorių Juozą Kapačinską, 6811 So. Maplewood, Chicago, Ill 60629, USA.

G.L.P.

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ RENGINIŲ KALENDORIUS

Atkelta iš 4 psl.

liepos 4 d., pirmadienis
DARIAUS-GIRĖNO SKRYDŽIO 50 METŲ MINĖJIMAS PRIE PAMINKLO
W. Marquette Rd. ir S. California Ave.
2:00 v.p.p.

liepos 4-10 d.
V PLJ KONGRESO STOVYKLA
Oberlin College, Oberlin, Ohio

liepos 11-20 d.
V PLJ KONGRESO STUDIJŲ DIENOS
Trent University, Peterborough, Ontario, Kanada

liepos 11-22 d.
V PLJ KONGRESO DALYVIŲ TURISTINĖS KELIONĖS
JAV rytų pakraštyje ir Kanadoje

liepos 21 d., ketvirtadienis
V PLJ KONGRESO AMBASADŲ LANKYMAS
Ottawa, Ontario, Kanada

liepos 22 d., penktadienis
V PLJ KONGRESO SPAUDOS KONFERENCIJA
Montreal, Quebec, Kanada

liepos 23-24 d.
V PLJ KONGRESO UŽDARYMAS, KONCERTAS, BANKETAS
Montreal, Quebec, Kanada

Vienybėje su kovojančia tauta

Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos 1983 m. Čikagoje yra išeivijos lietuvių manifestacija lietuvybės išlaikymui išeivijoje ir tautinė reprezentacija kitataučiams.

Pasaulio Lietuvių Dienas rengia Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kurios pagrindinis tikslas yra padėti pavergtai lietuvių tautai atgauti laisvę ir valstybinę nepriklausomybę, o išeivijos lietuvių tarpe palaikyti tautinę gyvybę ir ugdyti tautinį sąmoningumą.

Pirmosios Pasaulio Lietuvių Dienos 1978 m. Toronte, Kanadoje, sutraukė keliolika tūkstančių lietuvių iš įvairių pasaulio kraštų. Platesnės apimties Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos Čikagoje sutrauks dar didesnius skaičius lietuvių iš JAV, Kanados, Kolumbijos, Argentinos, Brazilijos, Venecuelos, Uruguajaus, Didžiosios Britanijos, Vokietijos Šveicarijos, Prancūzijos, Austrijos, Italijos ir Australijos.

Antrose Pasaulio Lietuvių Dienose bus:

1. VI Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas.
2. V. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas.
3. II Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės
4. VI JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventė.
5. Kultūriniai renginiai.

V. PLJ Kongreso Jaunųjų Talentų vakaras bus II-jų PLT metu, liepos 2 d., Čikagos centre esančio Bismarck viešbučio Pavillon teatre. Šiuo metu vyksta dalyvių registracija. Registracijos anketas galima gauti iš Jaunimo Sąjungos ryšininkų arba kreipiantis į Talentų vakaro direktorių Juozą Kapačinską, 6811 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629, USA, tel. (312) 778 1840. Registraciją ir pavyzdinę medžiagą įteikti Talentų vakaro rengimo komitetui ne vėliau balandžio 1 d.

Ritonė Rudaitienė
II PLD informacijos vadovė

PLD ŽINOTINI ADRESAI

NAKVYNIŲ KOMITETAS
pirm. Rima Reklaitienė
5401 Maplewoods Place
Downers Grove, Illinois 60515
(312) 963-1596

BILIETŲ KOMITETAS
pirm. Jadvyga Šliažienė
c/o Gifts International
2501 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
(312) 471-1424

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENŲ BŪSTINĖ
5620 South Claremont Avenue
Chicago, Illinois 60636
(312) 778-2200

TRANSPORTACIJOS KOMITETAS
pirm. Jonas Baris
22 W. 164 Arbor Lane
Glen Ellyn, Illinois 60137
(312) 790-1399

Namie ir svetur

PAVERGTŲ TAUTŲ KOMITETAS NSW

Trisdešimt dviejų tautų atstovai sudaro Pavergtų Tautų komitetą Sydnejuje, angliškai Captive Nations Council of New South Wales. Šiame skaičiuje yra ir lietuvių atstovas. Atstovus skiria tautybių vadovaujamos organizacijos. Lietuvių atstovą skiria Apylinkės Valdyba. Be skirtų atstovų šios organizacijos nariais gali būti australai ir visų tautybių nariai, susimokėję metinį nario mokestį penkis dolerius. Tokių narių iš lietuvių yra du: A. Kramilius ir P. Sakalauskas.

Pavergtų Tautų Komiteto veikla plati ir šakota. Rengia viešas demonstracijas, mitingus, spausdina ir platina antikomunistinius atsišaukimus, pranešimus, įspėjimus vietos australams nurodant komunistų tikslus ir pavojų Australijai susilaukti panašaus likimo. Šioje veikloje ieško pritarėjų - rėmėjų federalinės ir NSW valstijos parlamentarų tarpe. Džiugu konstatuoti, kad moralinės ir finansinės paramos susilaukiama pakankamai iš žymių ir įtakingų parlamentarų, kai kurie tampa nariais ir pilnai įsijungia į komiteto veiklą.

Vienas iš jų yra NSW parlamento narys liberalas Douglas Darby, keletą metų vadovavęs Pavergtų Tautų Komitetui. Jo pastangomis surengtuose mitinguose ir eisenose dalyvaudavo tūkstančiai žmonių. Tai buvo sėkmingiausi Komiteto veiklos metai. Jam išėjus į pensiją pirmininkai dažnai keisdavosi. Per praėjusius metus P.T. Komitetas pergyveno nesantaikų krizę, kuriai pradžią davė Sydnejaus lietuvių tarpe kilę politiniai nesutarimai. Komiteto veikla vėl įstojo į normalias vėžes P.T. Komiteto pirmininku stojus N.S.W. parlamento nariui liberalui Max SMITH, B.E.

Mr. M. Smith nesigaili laiko ir energijos, gerai

NSW Pav. Tautų K-to pirm. Mr. M. Smith, M.P.

susipažinęs su pavergtų tautų politine padėtimi. Jis dalyvavo Syd. Apyl. Valdybos suruoštame priėmime Vasario 16 proga ir tarp kitų P.T. Komiteto vardu pasakė kalbą. Taip pat ilgą laiką P.K. K-to sekretorės pareigose yra estė Lia Looveer, apdovanota British Empire medaliu. Jaunystėje ji gyveno Lietuvoje ir daug arčiau pažįsta lietuvius.

Jau antri metai P.T. Komitetą ir jo veiklą tenka apgailestauti, kad K-tas iš lietuvių didelės paramos nesulaukia.

Jau antri metai P.T. Komitetas ruošia Lietuvių Namuose Bankstowne susipažinimo - šokių vakarą, kurio pagrindinis tikslas telkti lėšas veiklos vystymui.

Vakaro programoje vyksta tautybių pasirodymai. Įėjimas su bilietais - $ 3 asmeniui. Kviečiu tautiečius į P.T. vakarą balandžio 16 d. Lietuvių Namuose Bankstowne. Pradžia 7 val.

Vakaro metu jokių rinkliavų nebus, tik bus pravesta loterija po 50 centų bilietas. Kiekviena tautybė loterijai skiria po du fantus, tad jų bus gausu. Syd. Apylinkės Valdyba iš savo pusės tam tikslui jau dovanojo du E. Lašaičio medžio drožinius.

Iki pasimatymo P.T. Komiteto šokių vakare balandžio 16 d. Syd. Lietuvių Namuose, Bankstowne!

V. Augustinavičius
Lietuvių atstovas P.T. K-te

LATROBE VALLEY

Vasario 16-tos minėjimas L. Valley seniūnijoje įvyko vasario 19 d. p.p. Šaabrinskų sodyboje Moe mieste.

Ir žaliąjį Latrobės slėnį šiemet kankina sausra ir gaisrai.

Sodybos šeimininkas eukalipto lapais išklojo išdžiūvusią žemę, kur geresniais metais būdavo graži pievelė, kad minėjimo dalyviai neapdulkėtų.

Be vietos ir ir Sale lietuvių į minėjimą iš Melbourno atvyko p.p. Bladzevičiai ir graži grupė Melbourno kuopos šaulių su pirmininku p. S. Lipčium.

Minėjimą pradėjo seniūnė pasveikindama susirinkusius ir pakvietė kalbėti p. A. Bladzevičių, kurio nuoširdūs ir taiklūs žodžiai sujudino gal kiek apdulkėjusius, mūsų kaip lietuvių pareigos jausmus.

Sekė p. S. Lipčiaus žodis. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Po oficialios dalies latrobietės ponios svečius pavaišino.

Pasiklausėme šaulių gražiai sudainuotų sutartinių.

Seniūnijos kasos naudai pravesta rinkliava ir loterija, kuriai fantus aukojo p.p. A. Šabrinskienė ir P. Šabrinskas, I. Šabrinskienė, Veronika Rosato, V. Koženiauskienė ir K. Šimkūnas. Pasigedome visada linksmos Sale seniūnės, bet p. Eskirtai Vasario 16-tą šventė Tasmanijos lietuvių tarpe.

Ačiū visiems už dalyvavimą minėjime ir dosnumą. Tikime kad svečiai, pabuvoję su mumis pirmą kartą, neužmirš mūsų ir ateityje.

a.a.

L.B. Spaudos Sąjungoje

VALDYBA PRANEŠA

Nuo šių metų kovo 13 dienos, Lietuvių B-nės Spaudos S-gos Valdybos, "Mūsų Pastogės" Redakcijos Patariamosios Komisijos ir "M.P." redaktoriaus bendru susitarimu, nustojo veikusi Redakcijos Patariamoji Komisija.

L.B. Spaudos S-gos Valdyba reiškia nuoširdžią padėką Komisijos nariams, ypač ilgus metus dirbusiems p.p. Iz. Jonaičiui ir A. Reisgiui.

Redakcijos Patariamoji Komisija buvo ALB Krašto Valdybos įsteigta 1971 metais. Krašto V-bai išsikėlus iš Sydnejaus, reikėjo organo kuris čia pat vietoje rūpintųsi laikraščio redakcine priežiūra, pavaduodamas į Adelaidę, o vėliau į Melbourną išsikėlusį leidėją.

Be savo tiesioginio darbo, Redakcijos Pat. Komisija sudarė didelį moralinį ramstį "Mūsų Pastojei", todėl ji paprašyta pasiliko pareigose ir Krašto Valdybos būstinei grįžus į Sydney 1977 metais, o taip pat ir "Mūsų Pastogės" leidimą perdavus inkorporuotai Liet. Bendruomenės Spaudos S-gai, Komisijos darbas tačiau sumažėjo.

Paskiri Redakcijos Patariamosios Komisijos nariai, Spaudos S-gos Valdybos prašomi, talkininkavo Spaudos Sąjungai, kaip leidėjui, peržiūrint surinktą "Mūsų Pastogės" medžiagą, prieš ją spausdinant.

Šis darbas atpuolė nuo 1983 metų pirmojo numerio, kai Liet. B-nės Spaudos Sąjungos Valdyba daugiau atsakomybės patikėjo "Mūsų Pastogės" redaktoriui, pavesdama jam jo paties iniciatyva tartis su L.B. Spaudos S-gos Valdyba, kilus abejonėms, ar ruošiama spausdinimui medžiaga neprasilenkia su Spaudos S-gos Valdybos nustatytomis gairėmis.

L.B. Spaudos S-gos
Valdyba

Laiškai Redakcijai

Gerb. Redaktoriau,

Šiuo klausimu jau ne vienas yra rašęs ir kalbėjęs; jis jau kaip skurlio kamuolys spardomas iš vieno galo į kitą. Tikiu, kad jis visiems nusibodo, bet iki jis nėra galutinai išspręstas ir, iki tam tikra, nors ir maža dalis mūsų bendruomenės jo ne tik nenori suprasti, bet ignoruoja, leiskite ir man iškelti vieną faktą.

Per paskutinį ALB Tarybos narių suvažiavimą Melbourne, vienam Tarybos nariui pradėjus kalbėti apie sportininkų kelionę į PL Sporto Žaidynes pe Palangos kelionių biurą, jam buvo pareikšta, kad nepiltų žibalo ant gęstančio laužo, nes, girdi, p. A. Laukaičio vadovaujami sportininkai vyks per QANTAS, atseit, nepasinaudos Palangos biuro patarnavimais. Šis pareiškimas pasirodo buvo dar vienas iš daugelio "akių muilinimų", nes Mūsų Pastogės Nr. 9, tas pats p. A. Laukaitis praneša visiems į PL Sporto Žaidynes sportininkams, vykstantiems jo organizuojama išvyka, čekius išrašyti "Palanga Travel" vardu.

Atsibodo ir man šis "žaidimas", kuris privalėjo užsibaigti pernai, Velykų metu, ir tik dėka tuometinės ALB Krašto ir ALFAS Valdybų apsileidimo, nepaslankumo ar dar dėl kitų sumetimų, išnešta rezoliucija "užšalo" bylose ir jai nebuvo duota eiga; bendruomenė nepainformuota ir sportininkų vadovybė nesulaukdama griežto sprendimo šiuo reikalu, susiskaldė. Nei ALB Krašto, nei ALFAS Valdyba neparodė sportininkams teisingo kelio.

Kodėl mes šiandien bijome aiškiai ir nedviprasmiškai pasakyti, kad mūsų tarpe yra kelionių biuras - bendrovė Palanga, atstovaujanti mūsų krašto okupantų interesus (ačiū Justui Staniuliui, MP Nr.10) ir bet kokie mūsų organizacijų ryšiai ir bičiulystės su ja, yra nusikaltimas Bendruomenės siekiams ir tikslams.

Mes neturime jokios galios uždaryti Palangos kelionių biuro, ko niekas ir nesiekia, bet privalome ją pastatyti už Bendruomenės ribų, o taip pat ir visas lietuviškas organizacijas, kurios dėl vienų ar kitų sumetimų nepakluso Bendruomenės laikysenai ir jai nusikalto. Tokias organizacijas, sambūrius ar klubus, kur jie ir kas jie bebūtų, suspenduoti iš Bendruomenės, neteikti joms jokios paramos. Šitokios akcijos buvo laukiama ir tikimasi po anos velykinės rezoliucijos, bet, deja, be kelių reporterių užuominų ji, rezoliucija, kaip jau minėjau, "paskendo".

Kas darytina šiandien? Sulaikę Palangos skelbimus Mūsų Pastogėje ir Tėviškės Aiduose, leidžiame per tuos abu laikraščius skelbti vykstančių per Palangos biurą keliones, dedame pranešimus ir vajaus skelbimus. Ar gi bereikalinga geresnė reklama? už kurią Palangai net nereikia mokėti!

Laikas būtų šitą mūsų sugyvenimą ir veiklą ardančią negerovę pašalinti, viešai deklaruojant Bendruomenės laikyseną šios okupantą atstovaujančios agentūros atžvilgiu. Tikiuosi, kad dabartinė ALB Krašto Valdyba turės kietesnį "nugarkaulį"!

V. Koras

Gerb. p. Redaktoriau,

Pritardamas Justo Staniulio laiškui Mūsų Pastogės 9 numeryje tikiuosi, kad gal jis pabudins sąžines tų, kurie ignoroja pernai balandžio mėnesio bendruomenės atstovų susirinkimo rezoliuciją ir vistiek lenda į sovietų agento kišenių. Labai negražu okupantui tarnaujančiu biuru naudotis bet kada, tai ką kalbėt apie važiavimą į Pasaulio Lietuvių Dienas per sovietų agentūrą.

Tame pačiame Mūsų Pastogės Nr. paskelbta Krašto Tarybos rezoliucija dėl važiavimo su ta agentūra, bet ta rezoliucija visai nepanaši į tokią, kokia buvo Tarybai siūlyta priimti. Dėl ko Krašto Valdyba baiminasi agentūras ir žmones vardais vadinti? Vyniojimas į vatą parodo tik mūsų silpnybę ir neturėjimą drąsumo tvirtai pasisakyti prieš tuos, kurie ignoruoja bendruomenės nurodymus.

Kad kiti sporto klubai nuėjo pas Palangą, tai pažiūrėjus į jų vadovus stebėtis nereikia, bet kaip gi tai Melbourno sportininkai, vadovaujami pirmininko, kuris yra skautų vadas, nuėjo su Palanga, yra nesuprantama. Žinoma, sportuojančiam jaunimui kaltės pridėti negalima, bet kaip tie Melbourno vadovai nesupranta, kad taip elgdamiesi atsuka nugarą bendruomenei.

Ačiū ponas Justai Staniuli, kad budini snaudžiančias sąžines ir ačiū gerbiamam redaktoriui, kad nebijote pavelyti pasakyti tiesą per laikraštį.

Su padėka
V. Daukša

PRANEŠA ELTA:

EUROPOS PARALAMENTO ATSTOVAI PASISAKO APIE RELIGIJOS PERSEKIOJIMĄ LIETUVOJE

A. Venskus, VLIKo atstovas telefonu iš Paryžiaus pranešė VLIKo pirmininkui, kad dvidešimt-vienas Europos Parlamento narys (19 Krikščionių Demokratų, vienas Konservatorių Partijos ir vienas nepriklausomųjų grupės) vasario 12 d. Europos Parlamente iškėlė didėjančio religinio persekiojimo Lietuvoje klausimą. Kaip vėliausią pavyzdį parlamentarai paminėjo kun. Alfonso Svarinsko suėmimą.

Šį klausimą Europos Parlamente iškėlė Krikščionių Demokratų atstovas, Rudolf Wedekind. Šiuo reikalu taip pat pasisakė dr. Egon Klepsch, Europos Parlamento vicepirmininkas, ir atstovai: dr. Otto von Habsburg, Olivier d'Ormesson, dr. Wilhelm Hahn, Pietro Adonnino, Marlene Lentz ir kiti.

Minėtoji Europos Parlamento atstovų grupė pareiškė dėsianti visas pastangas, kad būtų išlaisvinti kun. A. Svarinskas ir kiti už religiją persekiojami lietuviai.

ELTA

AR JAU PARĖMEI ALB METRAŠTĮ IŠ ANKSTO JĮ UŽSISAKYDAMAS?

ALB METRAŠČIO PRENUMERATA	— $ 25.00
GARBĖS PRENUMERATA	— $ 50.00
RĖMĖJO	— $ 100.00

Kinija paskelbė karą su žiurkėmis. Įjungta vis propagandos mašinerija kovai su žiurkėmis visame krašte.

SPORTAS

Dar apie golfą

Pradedant aš atsiprašau už angliską terminologiją, kadangi Lietuvoje golfo niekas nelošė, ir tų terminų nėra, be to tiesioginis žodžių vertimas būtų netikslus išsireiškimas.

Visada turėjau ir tebeturiu didelę pagarbą Leonui Baltrūnui. Tačiau skaitydamas Leono 33-sios Sporto Šventės aprašymą apie golfą, kaip ir daugumas golfo mėgėjų jaučiausi užgautas. Aš žinau, kad tai nebuvo rašyta iš blogos valios, bet iš nežinojimo, kas yra golfas.

Leonas rašo: "Tikriausiai golfas yra viena iš tų sporto šakų, kur nepasirodo varžybinė aistra". Kaip tik atvirkščiai. Golfo varžybinė aistra prašoka bet kurį kitą sportą, kadangi žaidėjas kiekvieną kartą varžosi prieš save, prieš golfo kursą ir prieš kitus žaidėjus, O kas dėl aistros, tai reikia bent vieną kartą apeiti 18 skylių su rimtais žaidėjais, ir viskas paaiškėtų. Pilnai sutinku, kad Melbourno golfo organizatoriai į golfo varžybas žiūrėjo (taip kaip Leonas parašė) nerimtai. Man buvo didelė staigmena skaityti vyrų grupėje I-mą vietą J. Tilmaniui. Kokiu būdu jis galėjo tas pirmenybes laimėti, jeigu jis nerado noro nei reikalo lošti mūsų turnyre tarp lietuvių? Jis savo rezultatų kortelę rengėjams įteikė, bet jis žaidė savo klubo narių tarpe, kas prieštarauja bet kokiam turnyrui.

Kiekvienas registruotas golfo žaidėjas turi savo Handicap, todėl jokios komisijos nustatyti žaidėjo pajėgumui nereikia, reikia tik mokėti skaičiuoti.

IŠVYKA Į CANBERRĄ

Neįstengus priprašyti canberiškių, kad atvažiuotų į Sydnejų kovai dėl pereinamos taurės, Sydnejaus golfininkai ir vėl susitarė nuvykti į sostinę. Golfo rungtynės pravestos Stableford sistema 18 skylių.Už Sydnejų žaidė: G. Vičiulis, L. Petrauskas, K. Bagdonavičius ir V. Binkis. Už Canberrą: G. Gružauskas, M. Kenderes, Česius ir Tadas Žilinskai. Po suloštų 9 skylių, atrodė, kad sydnejiškiai laimės, vedė net 6 taškų skirtumu, bet antroje pusėje Česius 9 skyles pabaigė su 35 Stoks. Tokiu rezultatu būtų patenkintas kiekvienas profesionalas. Bendrai Česius pabaigė su 77 gros surinkdamas 43 taškus, tas ir nulėmė Canberros laimėjimą.

Po golfo restorane įvyko dar vienas stebuklas: viena viešnia iš Sydnejaus, kuriai buvo sunku įlipti bei išlipti iš automobilio dėl skaudančios kojos, šoko tokiu tempu, kad net Tadui buvo sunku spėti suktis. Nežinia, kas ją taip paveikė - restorano muzika ar Kosto išrinktas baltas vynas.

Sydnejiškių vardu, dėkoju už gražų priėmimą.

V. Binkis

Sporto Klubas Kovas sveikina Mariją ir Don Atkinson, atšventusius vedybinio gyvenimo 20 metų!

Sydnejaus ir Canberros golfininkai: iš k. V. Binkis, Č. Žilinskas, L. Petrauskas, G. Vičiulis, M. Kenderes, G. Gružauskas, T. Žilinskas. Sėdi K. Bagdonavičius

PRANEŠIMAS

Kurkime tik lietuviškas šeimas. "Piršlys Vytenis" jums padės susirasti gyvenimo draugą-ę visuose pasaulio kontinentuose.

Rašykite "Vyteniui". Pridėkite adresą su slapyvarde, ar pavarde, amžių, trumpą gyvenimo aprašymą ir ko jūs pageidaujate. Rašykite laiškus kokia kalba jūs rašote. "Vytenis" laiškus sukeis.

Susirašinėjimo išlaidoms padengti prisiųskite auką

Piršlys "Vytenis"

Adresas: "Vytenis" Box 4861 Melbourne 3001 Vic. Australia

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Mano pasisakymas

Kovo 14-tos dienos "Mūsų Pastogės" 2-me puslapyje tilpo straipsnis "Kai jaunimas pajuda", pasirašytas (v.k.) kuriame aptariama mūsų jaunimo šių dienų palinkimai, ir apgailestaujama, kad mūsų lietuviškasis jaunimas per daug dėmesio kreipia sportui - fiziniam auklėjimui ir permažai jungiasi į Jaunimo Sąjungą. Vienoje vietoje autorius rašo, kad "sportininkų sąskrydis grindžiamas tik vienu principu - žaidynėm, t.y. pramoga be didesnio ar aukštesnio idėjinio polėkio, o tik savųjų tarpe pasidemonstruojant savo fizinį pajėgumą." Toliau rašoma, kad "turimomis žiniomis į Jaunimo Kongresą iš Australijos ketina vykti ir jame dalyvauti vos dešimt jaunuolių, kai į sporto žaidynes jau yra užsiregistravusių gerokai virš šimto. Ir šitie daviniai, nors jie tėra tik apytikri, jokiu būdu bendruomenės optimistiškai nenuteikia vien tik be ilgų išvedžiojimų klausiant - kuo ateities lietuvybė turės daugiau pagrindo remtis: ar tais, kurie domisi lietuvybe ir nori savo asmenybės papildyti aukštesniais tikslais bei praturtinti savo tautinę sąmonę, ar tais, kurių idealas yra žaidimas, būtent fizinis pasitenkinimas, pramoga".

Skaitant tą straipsnį, kyla klausimas, kodėl taip rašoma? Nesinori tikėti, kad (v.k.) nežinotų, kad fizinis auklėjimas, sportinės varžybos ir bendrai sportas nėra tik pramoga, fizinis pasitenkinimas ir vien tik žaidimas. Nesinori tikėti, kad (v.k.), stebėdamas mūsų Sporto Švenčių parengimus, nepastebėjo, kad mūsų sportininkai būdami nariai lietuviškųjų sporto klubų automatiškai įrodo savo priklausomumą Australijos lietuvių bendruomenei ir parodo savo norą bendrauti su lietuviais ir deda pastangų įrodyti, kad lietuvis nėra silpnesnis arba menkesnis už kitų tautų sportininkus. Nejaugi (v.k.) nepastebi, kad mūsų sportininkai dėvi tautinės spalvos uniformas su tautiniais ženklais ir lietuviškais įrašais? Nejauji jis nežino, kad visi mūsų sporto klubai yra užregistruoti australų sporto sąjungose kaipo lietuvių sporto klubai, kad tūkstančiai lietuvių, kurie deda visas pastangas, kad mūsų Bendruomenė išlaikytų lietuviškus sporto klubus, kurie garsintų ne atskirą sportininką, bet lietuvį sportininką, lietuvių sporto klubą, pašvenčia ilgas savo laisvalaikio valandas organizuodami, vadovaudami, treniruodami ir tautinėje dvasioje auklėdami savo klubų sportuojantį jaunimą.

Nuo pirmųjų atvykimo į Australiją dienų, lietuvių ir Lietuvos vardo niekas nėra taip išgarsinęs, kaip mūsų sportuojantis jaunimas. Nėra nei vienos kitos lietuvių organizacijos, apie kurią būtų daugiau rašyta australų spaudoje ir kuri būtų daugiau iškėlusi lietuvio ir Lietuvos vardą. Galiu surinkti šimtus straipsnių iš australiškų laikraščių ir žurnalų, kur gražiai yra atsiliepiama apie lietuvius sportininkus ir jų laimėjimus. Be to, kaip galima rašyti mūsų Bendruomenės laikraštyje, kad sportas ir sportinės varžybos yra vien tik žaidimas, vien tik pramoga, vien tik dalyvaujančio pasitenkinimas? Nenoriu tikėti, kad išsilavinęs žmogus gyvendamas šitame amžiuje dar nežinotų, kad fizinis lavinimas ir sportas yra toks pats, kaip ir bet kuris kitas mokslas, gal ir daug galingesnis, nes moko kaip lavinti žmogaus fizines ir dvasines savybes.

Jeigu kas nors mano, kad lietuviškas fizinis auklėjimas ir sportas neturi ideologijos ir tautiniai yra mažai reikšmingas, tai pasiskaitykite ALFAS išleisto 1979-tais metais leidinio 3-me puslapyje - lietuvio sportininko priesaiką arba, toje pačioje knygoje - 5-me puslapyje tuolaikinio A.L.B. Krašto Valdybos pirmininko p. V. Neverausko straipsnį, arba tos pačios knygos 10-me puslapyje Leono Baltrūno straipsnį, kur sakoma, kad 1950-jų metų vasario mėn. 2-rą dieną buvo išsiustą į visas Australijos valstijas aplinkraščiai, kuriuose lietuviai buvo raginami burtis į lietuviškus sporto klubus, tikslu per sportą ir fizinį auklėjimą formuoti mūsų jaunime tikrąjį lietuvišką charakterį, ir, ruošiant sportines varžybas bei kitokius parengimus, ugdyti fizinį, dvasinį ir tautinį atsparumą ir susieinant su kitataučiais, iškelti mūsų tėvynės reikalą ir lietuvių sugebėjimus.

Galima būtų dar daug kalbėti apie mūsų sportuojančio jaunimo nuopelnus mūsų tautinėje veikloje, bet, manau, kad daugelis tautiečių gerai žino, kad mūsų jaunimas sportuoja ne tik dėl pasitenkinimo ir tai nėra jiems pramoga, o kas liečia bendravimą, tai Australijoje nerasite kitos mūsų tautinės organizacijos, kuri taip skaitlingai ir gražiai kasmet, net trisdešimt metų iš eilės, suvažiuotų į savo Sporto Šventes ir jau kelintą kartą virš 100 vyktų į kitą kontinentą, kur su Amerikos, Kanados, Anglijos, Vokietijos ir kt. kraštų lietuviais bendrautų draugiškose varžybose.

Jeigu (v.k) savo straipsnyje Jaunimo Sąjungos nariams nori pritaikinti jų būsimo kongreso šūkį - "suprask iš kur kilęs, kad žinotum kur eiti ir kaip ten patekti" - tai sportininkams šis šūkis jau žinomas, nes jie dalyvauja už Australijos lietuvių sporto klubus, nes jie jaučiasi lietuviais. Jie žino, kur jie eina, nes nestoja nariais į australų sporto klubus, nors ten jie gautų daug geresnes sąlygas. Būdami lietuviai sportininkai, jie "žino kaip ten patekti", nes kasmet dalyvauja Australijos Lietuvių Sporto Šventėse ir, laikas nuo laiko, vyksta į Pasaulio lietuvių Sporto Varžybas, kur draugiškoje nuotaikoje jie bendrauja su viso pasaulio lietuvių jaunimu.

Neprašau (v.k.) atsakymo ir pasiaiškinimo, tik nepaprastai stebiuosi, kad, iki šiol šio straipsnio autorius nerado reikalo suprasti mūsų sportuojančio jaunimo ir nededa pastangų iškelti Bendruomenės laikraštyje jų tautinio susipratimo ir noro ir toliau išlikti lietuviais.

Leonas Baltrūnas

P.S. Neabejoju, kad viskam yra ribos, o šį kartą, jau nebegaliu ilgiau tylėti ir, manau, kad pribrendo laikas, ką nors daryti, kad mūsų sportuojančiam jaunimui ir mūsų Sporto Klubams būtų pripažinta tinkama pagarba, ne tik už jų darbą sportinėje srityje, bet ir už didelį nuopelną buriant lietuviškąjį jaunimą į krūvą ir dedant pastangas, kad ir toliau jie galėtų bendrauti su sau panašiais lietuviškoje tautinėje dvasioje.

Kaimiečiai skaito laikraštyje, jog Einšteinas yra pakviestas į Ameriką ir Japoniją.

— Kodėl jis toks garsus? Ką reiškia ta "reliatyviteto teorija"?

— Tai reiškia, kad tas pats dalykas gali turėti dvi puses. — Aiškina kaimo išminčius. — Paimkim tokį pavyzdį: jeigu tu atsisėsi ant karšto mūro vienais marškiniais, tai tau viena minutė atrodys ilga kaip valanda. O jeigu tau ant kelių sėdėtų mergaitė tik vienais marškiniais, tai jau valanda atrodytų trumpa, kaip minutė. Ar supratote?

— Supratom, supratom. — Sako kaimiečiai. — Bet tu mums tik dar pasakyk; ar tie japonai su amerikonais nieko nežino apie marškinius ir mergaites?

Maskvoj KGB tardo žydą.

— Ar turi giminių užsienyje?

— Neturiu.

— Kaip tai ne? O kas Dovydas Levinas Tel Avive?

— Mano brolis.

— O Sara Goldštein Haifoj?

— Mano senuo.

— Na tai po perkūnais; dar kartą tavęs klausiu: ar turi giminių užsieny?

— Ne, tikrai ne. Aš esu vienintėlis iš visos mūsų giminės, kuris gyvena ne savame krašte.

Informacija

ROMUVOS PREZIDIUMAS

Lietuvių Akademinės Korporacijos Romuva konventas Melbourne išrinko šio sąstato prezidiumą 1983-1984 metų kadencijai: Sp! Gediminas Statkus, senjoras, 12 Grieve Str., North Balwyn, 3104; tel. (03) 857 8502. fil! Jonas-Vytautas Stankūnavičius, vice-senjoras, 53 Jells Rd., Wheelers Hill, 3150, tel. (03) 561 5529; sp! Vytautas Špokevičius, 2 Swan's Way, Rosebud West, 3940, tel. (059) 86 3848.

RELIGINĖ INFORMACIJA

Šv. Velykų tridienio laikotarpy savo apeiginių pamaldų neturėsime. Iškilmingos Velykų pamaldos balandžio 3 d. St. Joachim's bažnyčioje Lidcombe (John St.) 11.30 val. Pamaldose lietuviškai Aleliuja ir kitas giesmes giedos choras Daina, dirig. B. Kiverio. Kviečiami visi priimti šv. Komuniją ypač aukojant už tėvynės prisikėlimą. Antroji rinkliava šv. Kazimiero 500 metų sukakties paminėjimo užsimotiems darbams paremti.

Kviečiami visi Sydnejaus lietuviai, o ypač svečiai, atvykę iš užsienio bei kitų Australijos miestų.

Prel. P. Butkus

NAUJA VALDYBA

1983.2.27 Melbourno Socialinės Globos Moterų Draugijos metiniame susirinkime išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirmininkė - J. Žalkauskienė, sekretorė - A. Grikepelienė, iždininkė, - V. Morkūnienė, ligonių koordinatorė - E. Šeikienė, ligonių lankytoja - B. Gaidelienė. Parengimams ruošti: R. Rakūnienė ir V. Bladzevičienė. Revizijos Komisija: Z. Stankūnavičienė, B. Makulienė ir J. Mičiulienė.

Visais draugijos reikalais kreiptis pas pirmininkę J. Žalkauskienę, 16 Nandina St., Forest Hill, 3131. Tel. 874 5250.

PRANEŠIMAS

Pranešame Pensininkų Klubo nariams, kad sekantis susirinkimas įvyks balandžio 7 d., 2 val. Lietuvių Namuose.

Valdyba

Apkaltintas antitarybine veikla pavergtoje Lietuvoje suimtas kun. Alfonsas Svarinskas.

Kovo 13 d. Melbourne mirė nuoširdus ir veiklus lietuvis Napoleonas Butkūnas, sulaukęs 76 metų. Napoleonas gyvai reiškėsi bendruomenėje, Kat. Federacijoje, ypač spaudoje.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN (TEL. 708-1414)

Balandžio 3 d., sekm., 7.30 val.

DISCO

virš 15 m. jaunimui viršutinėje salėje. Įėjimas $ 3.

Balandžio 9 d., šešt.
Sporto klubo Kovo

metinis balius

Pradžia 7 val. Įėjimas $ 5 asmeniui

Balandžio 4 d., pirm., 3 val.

margučių popietė

Tradicinės margučių dažymo ir ridenimo varžybos. Atsiveskite savo vaikučius. Visi praleisime malonią popietę. Įėjimas laisvas. Kiaušinius ir dažus gausite vietoje. Laimėtojai gaus dovanų

ALB Metraščio reikalu

PAREMKIME ALB METRAŠČIO IŠLEIDIMĄ!

Šiais metais bus išleista antroji ALB Metraščio dalis, apimanti 1960 - 1982 metų laikotarpį. Visa metraščio medžiaga jau yra redakcijos rankose ir ruošiama spaudai.

Metraštyje atsispindės visos Australijos lietuvių kultūrinis, religinis, tautinis ir visuomeninis gyvenimas, pailiustruotas gausiomis nuotraukomis.

Metraščio išleidimas kainuos nemažą sumą, kurią mes patys privalome sutelkti. Todėl kviečiame visas lietuviškas organizacijas ir asmenis, kuriems rūpi mūsų pėdsakų įamžinimas, paremti šio svarbaus dokumentinės vertės metraščio išleidimą.

Paremti galima pasinaudojant šiais būdais:

Iš anksto užsiprenumeruoti, įmokant $ 25

Tapti Garbės prenumeratoriumi, įmokant nemažiau $ 50

Ir paremti, tapti rėmėju, įmokant nemažiau $ 100

Visų iš anksto užsiprenumeravusių ir parėmusių metraščio išleidimą pavardės bus atspausdintos metraštyje, o rėmėjų - nuotrauka ir keletas sakinių apie jį.

ALB Metraštį galima užsiprenumeruoti:
ADELAIDĖJE — Lietuvių Namų bibliotekoje,
MELBOURNE — Lietuvių Namų klube pas Juozą Krikščiūną,
SYDNEJUJE — Talkos raštinėje arba Spaudos kioske.

Kitose apylinkėse ir seniūnijose prašome kreiptis į apylinkės valdybą arba seniūną.

Metraščio išleidimo Komisija

VIETOJ GĖLIŲ

Pagerbdamas a.a. Oną Jurgelienę vietoj gėlių Mūsų Pastogei skiriu $ 24. Č. Čekanauskas. Ačiū.

"USSR News Brief" biuletenis, redaguojamas Dr. K. Lubarskio, praneša, kad pereitų metų gegužės mėn. Vilniuje buvo suimti keli pareigūnai: Vilniaus vieno instituto direktorius, Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos antrasis sekretorius ir keli kiti ekonominės administracijos atsakingi vadovai. Nepatvirtintomis žiniomis jie buvo pakaltinti bandymu išprovokuoti visuomenę per radijo ir televiziją. Jie esą bandę paruošti programą apie Lietuvos atsiskyrimą nuo Sov. Sąjungos ir apkaltinti krašto išdavimu. Tame pačiame biuletenyje lapkričio laidoje pranešama, kad pernai gegužės 9 d. Vilniaus aikštėje parado metu sprogo vienas iš daugelio balionų, iš kurio pabirę lapeliai, propaguoją tautos apsisprendimo teisę Lietuvai su šūkiais "Rusai šalin iš Lietuvos". Taip pat minima, kad gegužės mėn. buvo baigti restauracijos darbai Gedimino bokšte Vilniuje. Nuėmus pastolius ant sienos pasirodė išrašytas šūkis "Tegyvuoja kiekviena tauta savame krašte". Pastoliai vėl buvo gražinti į vietą.

PATIKSLINIMAS

Rašinyje apie lituanistinius kursus Sydnejuje (žiūr. pr. M.P. nr.) paminint visus šių metų kursantus praleista du mokiniai: Vivienne Ladygaitė ir Jonas Bučinskas. Maloniai dėl to atsiprašome. Red.

KOVO BALIUS

balandžio 9 d.

Pradžia 7 val.

Originali "COWBOY" stiliaus programa su Kovo berniukų choru ir CAN—CAN šokėjomis.

Bilietus ir stalus užsisakyti pas J. Karpavičių tel. 78 3348 ir Don Atkinson tel. 82 5738.

Brežnevas serga ir paguldomas ligoninėn. Paciento sveikata eina blogyn. Padėtis darosi beviltiška. Jis perkeliamas į atskirą kambarį. Ligoninėn ateina Andropovas ir sako norįs pamatyti Brežnevą. Andropovas įvedamas į kambarį. Brežnevas pamato Andropovą ir silpnu rankos mostu vadina prie savęs. Andropovas prieina. Brežnevas šnabždėdamas sako: "Girdėjau, kad perėmei mano vietą". "Taip" atsako Andropovas. "O kas bus jei sovietų piliečiai tavęs neseks?" klausia Brežnevas. "Nesijaudink, - atsako Andropovas - jei manęs neseks, tai paseks tave!"

Kviečiame visus į Melbourno Lietuvių Klubo 25 metų

sukaktuvinį balių

balandžio 9 d. Melbourno Lietuvių Namuose

Programoje:

trumpas 25 metų sukakties minėjimas,
puiki ir gausi vakarienė,
turtinga loterija

Gros itališka kapela. Pradžia 7 val.

Įėjimas: klubo nariams - $ 10, nenariams - $ 12.

Pritrūkus vietų vėliau įsigijus bilietus bus pasodinti baro svetainėje. Dalyvaukite - visi tilpsime!

Melb. Lietuvių Klubo Valdyba

Bilietus platina ir stalų užsakymus priima M. Didžys tel. 398 3160 ir J. Petrašiūnas tel. 232 5034.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS VALDYBA
kviečia visus atsilankyti į

Atvelykio kermošių

Melb. Lietuvių Namuose balandžio 10 d., 1 val.

Pardavimui bus pyragų, bulkučių, marmeladų, rankdarbių, augalų.

Bus daiktinė loterija ir vaikams "laimės" šulinys ir juokdarys.

Tėvai ypatingai kviečiami atsivesti savo vaikučius.

Pelnas skiriamas atstovams, vykstantiems į penktąjį Jaunimo Kongresą.

A.L.J. S-gos Valdyba

* * *

Jau mums pažįstamai porą kartų buvusiai Australijoje kanadietei Laimai Beržinytei Kanados Krašto Kultūros Komisijos paskirta premija kaip pasižymėjusiai veikėjai jaunimo tarpe. Sveikiname.

Australijoje irgi skiriamos Australijos Liet. Fondo kasmetinės premijos iškiliausiam lietuviui jaunuoliui, pasižymėjusiam veikloje. Šiemet tokią premiją gavo melburniškis Algis Karazija. Sveikiname!

* * *

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published
by the Lithuanian Community
Publishing Society Ltd.
P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W., 2200

Redaktorius V. Kazokas
Redakcijos adresas: 13 Percy St. Bankstown, N.S.W. 2200
Tel. 709 8395

Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Už skelbimų turinį neatsakoma.

Administracijos adresas:
P.O. Box 550 Bankstown 2200
Adminstracijos tel. 709 4846

Prenumerata:

Australijoje metams	$ 20
Užsienyje paprastu paštu	$ 24
Oro paštu į N. Zelandiją	$ 35
Oro paštu kitur	$ 50

Printed by Rotor Press Ltd.